

soren låthit honom nogot förändrader till sitt berömmeliga Wärk å nyo omskåras, införandes afritningen i sin Atlands andra dehl pag. 347 med fölliande bakvände¹ Lectur och fattade uth tydning pag. 550: Stina disi raistu Hulfast fadur sin Hala, ok Ulmfr rista runir a Isa, i. e. Lapidem hunc erexit Hulfast (Fidus) patri suo Hala (sancto) et Ulmfr (Pirata) incidit runas (litteras) Isi Deæ.

Och ehuruvähl original Monumentet samt Antiquitets Archivi deraf richtiga tagna afritning uthvisar att Stenen af första början aldrig varit helgader til Isa gydian, uthan allenast af tvenne Systrar Helga och Holmfred uprester efter deras fader Hullfast; så är H. Rudbeckius för sin fattade mening inthet till förtänkiandes, efter han uthi ett godt upsåt til fäderneslandetz heder och förnämbligast Gudinnan Isidis förmente ähra framgifvit denne, efter vår första afritning, afcopierade Runesteen, hwilken han in originali aldrig sett, uthan tilefventyrs förlit sig på sin egen Copist, som efter vår afritning läsit honom bakvänder, och af orden **litu · raisa · gjort runir · a · isa**, där han äfven så af fölliande ordet **stin · pi** - hade kunnat göra **kupia** gydia, till större säkerhetz skeen att Runerna varit helgade a Isa gydia, Isidi Deæ. Och på det man må see Dess Ritares konstiga strek och art att rita, så kan denne här ofvan införde Antiquitets Archivi sanfärdiga afritning ennu emot den förändrade Copian i bemelte Atlantica pag. 347 jämföras. Hafvandes hvar och en frijhet att blifva antingen vid min enfaldiga efter originalet och orden vederbörligen gjorde uth tydning, eller och bifalla Professor Rudbecks sinriika upfundne Mening.»

Det är tydligt, att Peringskiöld söker skydda Rudbeck genom att skjuta över skulden på dennes kopist. Det är nog minst sagt otroligt, att denne skulle på egen hand ha vidtagit ändringarna och att Rudbeck först sedan skulle ha funnit på den nya tydningen. Peringskiölds ord vittna om hur angelägen han var att till varje pris skydda Rudbecks minne. Enstaka miss-tag, om än aldrig så uppenbara, kunde icke minska värdet av hans storverk.

90. Säby, Järfälla sn.

Pl. 56.

Litteratur: B 139, 163, L 390. Joh. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 256, 290; O. Celsius, SR 2, s. 445; N. R. Brocman, Säby Herregård i Järfälla Sökn (hs från o. 1760 i ATA); R. Dybeck, Svenska runurkunder 2, s. 16; UFT h. 3 (1873), s. 49; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 122; Järvafältets fornlämningar (1929), s. 33; Stockholms Förstadsblad ^{24/7} 1929.

Äldre avbildningar: Leitz och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 139, 163).

Ristningen finnes på en mot N sluttande berghäll omkring 75 m. SÖ om mangårdsbyggnaden i Säby.

Enligt *Ransakningarna* skulle finnas »vthi Säby Skoug en Runsteen som Anders Erichson i Mållnsättra bland Bråttarne påfunnit». Hadorph har i marginalen antecknat: »fehlt». Emellertid ha Hadorph och Leitz under sin resa påträffat och avbildat den runristade hällen vid Säby. I Peringskiölds *Monumenta* finnas två träsnitt, det ena signerat IH och IL, det andra dessutom ICH och med påskrift »Säby Soltuna Sochn och ägors Berghäll vid Skillinge och gamla vägen» felaktigt fört till Sollentuna socken. Det har tydligen skett en sammanblandning med Skillinge-hällen, U 99. Samma två träsnitt finnas i *Bautil*, det ena (B 139), signerat även ICH, med överskriften »Säby bergshäll» fört under Sollentuna sn, det andra (B 163) med överskriften »Säby» under Järfälla sn. Detta är anledningen till att »Säby bergshäll» av Liljegren i *Runurkunder* felaktigt upptages under Sollentuna sn.

¹ Det sista ordet är till hälften utraderat.

